

วิเคราะห์และประเมินคุณค่าผลงานวรรณกรรมเรื่องสั้นของ "ยาขอบ"

ในบทนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกวิเคราะห์ลักษณะผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น โดยสร้างแบบวิเคราะห์ขึ้นจากการรวบรวมจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาลักษณะของเรื่องสั้น หนังสือสารคดีและหนังสือการเลือกซื้ออุปกรณ์ห้องสมุด อาทิเช่น กัณฑ์บรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์, วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา, แนวทางศึกษาวรรณคดี ภาษาวิ การวิจัยและวิจารณ์, วรรณคดีและวรรณกรรมปัจจุบัน, วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์, วรรณกรรมไทยปัจจุบัน, Studies in the Short Story, Short Story; a Thematic Anthology, Living with Books; the Art of Book Selection, และ Selecting Materials for Libraries. แล้วนำมาจัดเป็นแบบวิเคราะห์คุณลักษณะผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านลักษณะการประพันธ์ (Literary Component) มีหลักประกอบการพิจารณา คือ

1.1 การเปิดเรื่อง (The Opening)	6	ขอ
1.2 แนวคิดของเรื่อง (Theme)	14	ขอ
1.3 โครงเรื่อง (Plot)	6	ขอ
1.4 ตัวละคร (Character)	14	ขอ
1.5 การเสนอเรื่อง	4	ขอ
1.6 การดำเนินเรื่อง	4	ขอ
1.7 ฉากหรือภูมิประเทศ	4	ขอ
1.8 ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในเรื่อง	5	ขอ
1.9 สัญลักษณ์ (Symbol)	2	ขอ

- 1.10 การเปรียบเทียบ (Comparison) 3 ข้อ
 1.11 การผกผัน (Irony) 4 ข้อ
 1.12 ภาวะขัดแย้ง (Conflict) 11 ข้อ
 1.13 จุดสำคัญของเรื่อง (Climax) 4 ข้อ
 1.14 ตอนจบ (Ending) 6 ข้อ
 1.15 ความประทับใจของผู้อ่าน 6 ข้อ

2. ค่านทัศนคติและมโนธรรม (The Attitude and Value Component)
 7 ข้อ

3. ค่านประเทืองปัญญา 7 ข้อ

4. ค่านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ (Format and
 Typographical Design) 6 ข้อ

หลังจากวิเคราะห์คุณลักษณะของเรื่องสั้นทั้งหมดแล้ว จึงทำการประเมิน
 คุณค่าเรื่องสั้นเหล่านั้น โดยใช้มาตราส่วน ให้ค่าคุณลักษณะแต่ละด้าน (Rating Scale)
 โดยดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. แจกแจงความถี่ (f) ของน้ำหนักในแต่ละข้อของเรื่องสั้นทุกเรื่อง
2. คุณค่าที่ดีของแต่ละข้อคว้นน้ำหนักคะแนนประจำข้อ (x) คือ

ดีเยี่ยม	=	5
ดี	=	4
ค่อนข้างดี	=	3
พอใช้	=	2
ยังไม่มีลักษณะเด่น	=	1

3. หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของน้ำหนักในแต่ละข้อโดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{n}$$

\bar{x} = ค่าเฉลี่ยของน้ำหนักแต่ละข้อ

f = ความถี่

x = คะแนน (น้ำหนักประจำข้อ)

n = จำนวนทั้งหมดของข้อมูล¹

4. ที่ความหมายค่าเฉลี่ยของน้ำหนักในแต่ละข้อ ดังต่อไปนี้

4.6 - 5.0 คือเยี่ยม

3.6 - 4.5 คือ

2.6 - 3.5 ค่อนข้างดี

1.6 - 2.5 พอใช้

1 - 1.5 ยังไม่มีลักษณะเด่น

5. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) ของน้ำหนักคำตอบแต่ละข้อโดยใช้สูตร

$$S.D. = \frac{1}{n} \sqrt{n (\sum fx^2) - (\sum fx)^2}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

f = ความถี่

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 3; นครหลวงกรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2515), หน้า 40.

x = คะแนน (น้ำหนักของคำตอบ)²

การวิเคราะห์คุณลักษณะของเรื่องสั้นทุกเรื่องที่ผู้วิจัยรวบรวมมาได้คือ
 ด้านลักษณะการประพันธ์ ด้านทัศนคติและมโนธรรม ด้านประเพณีปัญหา และด้าน
 ลักษณะรูปแบบและคุณภาพของการพิมพ์ ดังตารางต่อไปนี้

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 51.

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	การเปิดเรื่อง					
		1	2	3	4	5	6
20	ปัญญาหะและเป็นยอคอาวห	✓					
21	ความฉลาดคือปิ้ง		✓				
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า		✓				
23	รักและร้าง					✓	
24	สนมพระจอมเกล้า	✓					
25	เสือเก่ากับมหากวี						✓
26	ปฐมมาแห่งความรัก					✓	
27	แม่หม้ายซึ่งไม่เคยมีตัว					✓	
	รวม	5	12	2	2	4	4

1. เปิดเรื่องโดยใช้บรรยายโวหาร

2. เปิดเรื่องโดยใช้พรรณนาโวหาร

3. เปิดเรื่องโดยใช้อุปมาโวหาร

4. เปิดเรื่องโดยพฤติกรรมของตัวละคร

5. เปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนา

6. เปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนา บทกวี ข้อความคมคายชวนให้คิด

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่า "ยาขอบ" ใช้การเปิดเรื่องแบบพรรณนาโวหารมากที่สุด

เปิดเรื่องแบบอุปมาโวหาร มีเพียง 2 เรื่อง และเปิดเรื่องโดยพฤติกรรมของตัวละครก็มีเพียง 2 เรื่อง เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 2 แนวคิดของเรื่อง (Theme)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	แนวคิดของเรื่อง													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	มะกะโท	✓	✓		✓		✓	✓			✓				
2	เชอทองการคอกไม้สีม่วง ในมือ	✓		✓	✓		✓								✓
3	รักหลังราชบัลลังก์	✓	✓		✓		✓	✓							
4	เป็นไทยต้องสู้	✓	✓		✓		✓	✓							
5	หลอนชั่วเพราะชาย	✓	✓		✓		✓					✓			
6	มารหัวใจ	✓	✓		✓		✓		✓		✓	✓			
7	เมียน้อย	✓	✓		✓		✓		✓		✓	✓			
8	มมมีค	✓	✓			✓	✓				✓	✓			
9	กามวาสี	✓	✓			✓	✓				✓	✓			
10	รอยโคจรเวียน	✓	✓			✓	✓				✓	✓			
11	สวรรค์คนยาก	✓	✓			✓	✓				✓	✓			
12	รักแท้	✓	✓		✓		✓				✓	✓			
13	เพื่อแพง	✓	✓		✓		✓				✓	✓			
14	มัสธิกา	✓	✓		✓		✓				✓	✓			
15	อารมณ์	✓	✓			✓	✓				✓	✓			
16	หลังจากผู้ชาย	✓	✓		✓		✓				✓	✓			
17	เรื่องธรรมดา	✓	✓			✓	✓				✓	✓			
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓		✓	✓		✓				✓	✓			
19	นายแฉกผู้ฆ่าตัวตาย	✓	✓		✓		✓	✓	✓			✓	✓		
20	ปัญญาและความเป็นยอดอาวุธ	✓	✓		✓		✓		✓			✓	✓		

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	แนวคิดของเรื่อง													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
21	ความฉลาดคือสิ่ง	✓	✓		✓		✓		✓						
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	✓	✓		✓		✓		✓						
23	รักและร้าย	✓	✓		✓		✓								
24	สนมพระจอมเกล้า	✓	✓		✓		✓	✓							
25	เสือเก่ากับมหากวี	✓	✓		✓		✓				✓				
26	ปฐมมาแห่งความรัก	✓	✓		✓		✓				✓				
27	แม่หม้ายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓	✓			✓	✓		✓		✓				
	รวม	27	25	2	19	8	27	5	7	-	18	1	1	1	1

1. มีแนวคิดอันเดียว สร้างความประทับใจอันหนึ่งอันเดียวแก่ผู้อ่าน
2. เสนอแนวคิดแบบ พัฒนาการ (Reveal) ไม่ใช่แนะนำ (Teach)
3. เสนอแนวคิดแบบตีความ (Interpret) ไม่ใช่เทศน์ (Preach)
4. ผู้อ่านทราบแนวคิดได้จากชื่อเรื่องโดยไม่ต้องตีความชื่อเรื่อง
5. ผู้อ่านทราบแนวคิดหลังจากตีความชื่อเรื่อง
6. แนวคิดใหญ่ของผู้อ่าน
7. แนวคิดแสดงใหญ่เห็นทัศนคติของผู้เขียนในเชิงประวัติศาสตร์
8. แนวคิดแสดงใหญ่เห็นทัศนคติของผู้เขียนในเชิงจิตวิทยา
9. แนวคิดแสดงใหญ่เห็นทัศนคติของผู้เขียนในเชิงมานุษยวิทยา
10. แนวคิดแสดงใหญ่เห็นทัศนคติของผู้เขียนในเชิงสังคมวิทยา
11. แนวคิดแสดงใหญ่เห็นทัศนคติของผู้เขียนในเชิงการเมือง
12. แนวคิดแสดงใหญ่เห็นทัศนคติของผู้เขียนในเชิงปรัชญา
13. แนวคิดแสดงใหญ่เห็นทัศนคติของผู้เขียนในเชิงศาสนา
14. แนวคิดแสดงใหญ่เห็นทัศนคติของผู้เขียนในเชิงวรรณคดี

ผลของการวิเคราะห์ลักษณะของแนวคิดของเรื่อง ปรากฏว่า ผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นทั้ง 27 เรื่อง มีคุณลักษณะของแนวคิดที่ถูกต้องตามเกณฑ์ของแนวคิดของเรื่องสั้นคือ มีแนวคิดอันเดียว สร้างความประทับใจอันหนึ่งอันเดียวแก่ผู้อ่าน การเสนอแนวคิดของเรื่องส่วนใหญ่เป็นแบบพัฒนาการ (Reveal) ไม่ใช่แนะนำ (Teach) ก็มีถึง 25 เรื่อง และแนวคิดทั้ง 27 เรื่องใหญ่ของผู้อ่าน ส่วนในด้านทัศนคติของผู้เขียนส่วนใหญ่แนวคิดแสดงใหญ่เห็นทัศนคติของผู้เขียนในเชิงสังคมวิทยาคือมี 18 เรื่อง ชื่อเรื่อง "ยาขอบ" ตั้งให้กับเรื่องสั้นของเขาส่วนใหญ่จะชัดเจนผู้อ่านพอจะทราบแนวคิดของผู้เขียนได้จากชื่อเรื่อง

ตารางที่ 3 โคร่งเรื่อง (Plot)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	โคร่งเรื่อง					
		1	2	3	4	5	6
1	มะกะโท	✓		✓	✓	✓	✓
2	เชือกทองการดอกไม้สีม่วงในมือ	✓		✓	✓	✓	✓
3	รักหลังราชบัลลังก์	✓		✓	✓	✓	✓
4	เป็นไทยต้องสู้	✓		✓	✓	✓	✓
5	หลอนชั่วเพราะชาย	✓		✓	✓	✓	✓
6	มารหัวใจ	✓		✓	✓	✓	✓
7	เมียน้อย	✓		✓	✓	✓	✓
8	มูมมิด	✓		✓	✓	✓	✓
9	กามวาสี	✓		✓	✓	✓	✓
10	รอยไกรรอยเกวียน	✓		✓	✓	✓	✓
11	สวรรค์คนยาก	✓		✓	✓	✓	✓
12	รักแท้	✓		✓	✓	✓	✓
13	เพื่อนแพง	✓		✓	✓	✓	✓
14	มัลลิกา	✓		✓	✓	✓	✓
15	อารมณ์	✓		✓	✓	✓	✓
16	หลังจากผู้ชาย	✓		✓	✓	✓	✓
17	เรื่องธรรมดา	✓		✓	✓	✓	✓
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓		✓	✓	✓	✓
19	นายแยมผู้ลาตัวตาย	✓		✓	✓	✓	✓
20	ปัญญาแหละเป็นยอดอาวุธ	✓		✓	✓	✓	✓
21	ความฉลาดก็อึ่ง	✓		✓	✓	✓	✓

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	โครงเรื่อง					
		1	2	3	4	5	6
22	อย่าเชื่อกันที่เพียงหน้า	✓		✓	✓	✓	✓
23	รักและวาง	✓		✓	✓	✓	✓
24	สนมพระจอมเกล้า	✓		✓	✓	✓	✓
25	เสือเกากับมหากวี	✓		✓	✓	✓	✓
26	ประมาทแห่งความรัก	✓		✓	✓	✓	✓
27	แม่หม้ายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓		✓	✓	✓	✓
	รวม	27	-	27	27	27	27

1. มีโครงเรื่องเพียงอันเดียว
2. มีโครงเรื่องย่อยแทรกอยู่
3. พฤติกรรมของตัวละครตามโครงเรื่องนำไปสู่แนวคิด
4. พฤติกรรมของตัวละครตามโครงเรื่องทำให้แนวคิดเด่นชัดขึ้นตามลำดับ
5. พฤติกรรมของตัวละครตามโครงเรื่องสมจริง
6. พฤติกรรมของตัวละครตามโครงเรื่องเปิดเผยให้เห็นลักษณะและอุปนิสัยของตัวละคร

คุณลักษณะค่านโครงเรื่องของวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นถูกต้อง และที่เด่น
ทุกเรื่อง ไม่มีโครงเรื่องย่อยซึ่งเป็นคุณลักษณะที่ไม่ปรากฏอยู่ในเรื่องใด ๆ เลย

ตารางที่ 4 ตัวละคร (Character)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ตัวละคร													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	มะกะโท		✓				✓	✓		✓	✓				✓
2	เชือกทองการคอกไม้สีม่วง ในมือ					✓									
3	รักหลังราชบัลลังก์				✓		✓	✓		✓	✓		✓		✓
4	เป็นไทยต้องสู้				✓		✓			✓					✓
5	หลอนชั่วเพราะชาย				✓	✓	✓		✓			✓			✓
6	มารหัวใจ				✓	✓	✓			✓		✓			✓
7	เมียน้อย		✓	✓	✓	✓	✓			✓		✓			✓
8	มุ่มมีค		✓	✓		✓	✓			✓		✓			✓
9	กามวาสี				✓	✓	✓					✓			✓
10	รอยโครอยเกี่ยวน			✓	✓	✓	✓			✓		✓			✓
11	สวรรค์คนยาก		✓		✓	✓	✓			✓		✓			✓
12	รักแท้		✓		✓	✓	✓			✓		✓			✓
13	เพื่อนแพง	✓	✓	✓	✓		✓			✓					✓
14	มัลลิกา		✓	✓	✓	✓	✓			✓		✓			✓
15	อารมณ์		✓		✓		✓			✓		✓			✓
16	หลังฉีกผู้ชาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓		✓			✓
17	เรื่องธรรมดา				✓	✓	✓			✓			✓		✓
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓	✓	✓		✓				✓		✓			✓
19	นายแก็กผู้ชายตัวตาย				✓	✓	✓			✓	✓				✓
20	ปัญญาแหละเป็นยอดอาวุธ	✓	✓		✓	✓	✓			✓	✓				✓

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ตัวละคร													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
21	ความฉลาดที่นิ่ง	✓	✓		✓		✓			✓	✓		✓		✓
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า		✓		✓	✓	✓						✓		✓
23	รักและร้าย		✓		✓		✓			✓	✓	✓			✓
24	สนมพระจอมเกล้า		✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓		✓
25	เสือเถากับมหากวี		✓		✓	✓	✓			✓		✓			✓
26	ปฐมแห่งความรัก	✓	✓	✓			✓			✓		✓			✓
27	แม่หมายซึ่งไม่เคยมีตัว		✓	✓			✓			✓		✓			✓
	รวม	6	18	9	21	16	26	3	1	23	7	15	6	-	26

1. เสนอตัวละครโดยพฤติกรรมของตัวละคร
2. เสนอตัวละครโดยบรรยายความคิดเห็นของตัวละคร
3. เสนอตัวละครโดยคำพูดของตัวละคร
4. เสนอตัวละครโดยบรรยายลักษณะ รูปร่าง อุปนิสัยของตัวละคร
5. เสนอตัวละครโดยความคิดและการวิจารณ์ของผู้เขียน
6. เสนอตัวละครโดยสมจริง
7. ตัวละครมีลักษณะออกเสียมาจากบุคคลจริงในสมัยนั้น
8. ตัวละครมีลักษณะเหมือนบุคคลจริงในสมัยนั้นที่มีแต่ความดีหรือความชั่วด้านหนึ่งด้านใด เพียงด้านเดียว
9. ตัวละครมีลักษณะเหมือนบุคคลจริงในสมัยนั้นที่มีทั้งความดีและความชั่วในตัวบุคคลเดียว
10. ตัวละครมีลักษณะเหมือนบุคคลจริงของชนชั้นสูงในสมัยนั้น
11. ตัวละครมีลักษณะเหมือนบุคคลจริงของชนชั้นกลางในสมัยนั้น
12. ตัวละครมีลักษณะเหมือนบุคคลจริงของชนชั้นต่ำในสมัยนั้น
13. ตัวละครมีลักษณะเป็นบุคคลธรรมดาทั่วไปไม่ใคร่เป็นตัวแทนของชนชั้นใดโดยเฉพาะ
14. ตัวละครสะท้อนให้เห็นความคิด การดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ของชนชั้นใดชั้นหนึ่งในสมัยนั้นอย่างชัดเจน

"ยาขอบ" มีความสามารถในการเสนอตัวละครได้สมจริงและสะท้อนให้เห็นความคิดการดำเนินชีวิตของชนชั้นใดชั้นหนึ่งโดยตัวละครของเขาได้อย่างชัดเจน ดังจะสังเกตได้จากตารางว่าคุณลักษณะของตัวละครที่กล่าวข้างต้นมีถึง 26 เรื่องจาก 27 เรื่อง ส่วนคุณ

ลักษณะของตัวละครที่ถือว่าไม่มีมือเพียงเรื่องเดียว คือการที่ตัวละครมีลักษณะเหมือนบุคคลจริงในสมัยนั้นที่มีแต่ความคิดหรือความชั่วตาดหนึ่งตาดใดเพียงตาดเดียวจากเรื่อง "หลอนชั่วเพราะชาย"

ตารางที่ 5 การเสนอเรื่อง

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	การเสนอเรื่อง			
		1	2	3	4
1	มะกะโท		✓		✓
2	เชอทองการคอกไม้สีม่วงในมือ			✓	
3	รักหลังราชบัลลังก์		✓		✓
4	เป็นไทยทองสุ		✓		✓
5	หลอนชั่วเพราะชาย		✓	✓	
6	มารหัวใจ		✓		✓
7	เมียน้อย		✓		✓
8	มมมม		✓		✓
9	กามวาดี		✓		✓
10	รอยโครอยเกวียน		✓		✓
11	สวรรค์คนยาก		✓		✓
12	รักแท้		✓		✓
13	เพื่อนแพง		✓		✓
14	มัลลิกา		✓	✓	
15	อารมณ์		✓		✓
16	หลังจากผู้ชาย		✓		✓
17	เรื่องธรรมดา		✓		✓
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓		✓	
19	นายแยมผู้ฆ่าตัวตาย		✓		✓

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	การเสนอเรื่อง			
		1	2	3	4
20	ปัญญาแหละเป็นยอดคาวุธ		✓		✓
21	ความฉลาดคือสิ่ง		✓		✓
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า		✓		✓
23	รักและร้าย		✓	✓	
24	สนมพระจอมเกล้า		✓	✓	
25	เสือเก่ากับมหากวี		✓	✓	
26	ปฐมแห่งความรัก	✓		✓	
27	แม่หมายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓		✓	
	รวม	3	23	9	18

1. เสนอเรื่องอย่างเต็มละคร (Dramatic)

2. เสนอเรื่องแบบบรรยาย (Descriptive)

3. เสนอเรื่องโดยใช้บุรุษที่ 1

4. เสนอเรื่องโดยใช้บุรุษที่ 3

จากตารางที่ 5 แสดงว่า "ยาชอบ" นิยมการเสนอเรื่องแบบบรรยาย คือมีถึง 23 เรื่อง จาก 27 เรื่อง การเสนออย่างเต็มละคร มีเพียง 3 เรื่อง จาก 27 เรื่อง

ตารางที่ 6 การดำเนินเรื่อง

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	การดำเนินเรื่อง			
		1	2	3	4
1	มะกะโท	✓			
2	เชือกทองการคอกไม้สีม่วงในมือ	✓			
3	รักหลังราชบัลลังก์	✓			
4	เป็นไทยทองสุ	✓			
5	หลอนชั่วเพราะชาย		✓	✓	
6	มารหัวใจ		✓		
7	เมียน้อย		✓	✓	
8	มูมมืค	✓			
9	กามวาสี		✓	✓	
10	รอยโครอยเกวียน			✓	
11	สวรรค์กนยา	✓			
12	รักแท้	✓			
13	เพื่อนแพง	✓			
14	วัลลิกา	✓			
15	อาร์มณ			✓	
16	หลังฉากผู้ชาย	✓			
17	เรื่องธรรมดา	✓			
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓			
19	นายแยมผู้ฆ่าตัวตาย	✓			
20	ปัญญาทะเลเป็นยอกอาวูช	✓			
21	ความฉลาดคือสิ่ง	✓			

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	การดำเนินเรื่อง			
		1	2	3	4
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	✓			
23	รักและร้าง	✓			
24	สนมพระจอมเกล้า	✓	✓	✓	
25	เสือเก่ากับมหากวี	✓			
26	ปฐมมาแห่งความรัก	✓			
27	แม่หม้ายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓			
	รวม	21	5	6	-

1. ดำเนินเรื่องไปตามลำดับชั้น ตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบ
2. ดำเนินเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ตอนท้ายก่อน
3. ดำเนินเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ย้อนกลับไปกลับมาระหว่างอดีตกับปัจจุบัน
4. ดำเนินเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ต่างสถานที่สลับกันไป

เรื่องสั้นของ "ยาขอบ" ไม่มีการดำเนินเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ต่างสถานที่สลับกันไปเลย การดำเนินเรื่องส่วนใหญ่จะเป็นไปตามลำดับชั้นตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบ ส่วนการดำเนินเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ย้อนกลับไปกลับมาระหว่างอดีตกับปัจจุบันหรือโดยการกล่าวถึงเหตุการณ์ตอนท้ายก่อน ถึงแม้ว่าทั้งสองคุณลักษณะนี้จะมีไม่มากแต่ "ยาขอบ" ก็ทำได้ดีมาก เนื้อเรื่องทุกตอนเชื่อมโยงกันไต่ห่อดีไม่ซัดเซินเลย เช่นในเรื่อง "รอยโครอยแก้วยน" "กามวาสี" และ "มารหัวใจ"

ตารางที่ 7 ฉากหรือภูมิประเทศ

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ฉากหรือภูมิประเทศ			
		1	2	3	4
1	มะกะโท	✓	✓	✓	✓
2	เชือกทองการดอกไม้สีม่วงในมือ	✓	✓		
3	รักหลังราชบัลลังก์	✓	✓	✓	✓
4	เป็นไทยทองสุ	✓	✓	✓	✓
5	หลอนชั่วเพราะชาย	✓	✓		✓
6	มารหัวใจ	✓	✓		✓
7	เมียน้อย	✓	✓		✓
8	มูมมิด	✓	✓		✓
9	กามวาสี	✓	✓		✓
10	รอยโครอยเกวียน	✓	✓	✓	✓
11	ศวรศักดิ์นยาก	✓	✓		✓
12	รักแท้	✓	✓		✓
13	เพื่อนแพง	✓	✓	✓	✓
14	มัลลิกา	✓	✓		✓
15	อารมณ์	✓	✓		✓
16	หลังฉากผู้ชาย	✓	✓		✓
17	เรื่องกรรมคา	✓	✓	✓	✓
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓	✓		
19	นายแบ็กผู้มาตัวตาย	✓	✓	✓	✓
20	ปัญหาแหละเป็นยอดอาวธ	✓	✓		✓
21	ความฉลาดคือนิ่ง	✓	✓		✓

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ฉากหรือภูมิประเทศ			
		1	2	3	4
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	✓	✓		✓
23	รักและร้าง	✓	✓		✓
24	สนมพระจอมเกล้า	✓	✓		✓
25	เสือเก่ากับมหากรวี	✓	✓		✓
26	ปฐมมาแห่งความรัก	✓	✓		✓
27	แม่หมายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓	✓		
	รวม	27	27	7	24

1. สอดคล้องกับเรื่อง

2. สอดคล้องกับแนวคิด และช่วยให้แนวคิดของเรื่องคืบขึ้น

3. แสดงถึงลักษณะภูมิประเทศของบ้านเมืองนั้น

4. แสดงถึงการดำเนินชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของชนชั้นโคชั้นหนึ่งในสมัยนั้นอย่างชัดเจน

"ยาขอบ" สามารถสร้าง ฉากได้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องและช่วยให้แนวคิดของเรื่องคืบขึ้นทุกเรื่อง

ตารางที่ 8 ถ้อยคำและสำนวน

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ถ้อยคำและสำนวน				
		1	2	3	4	5
1	มะกะโท	✓	✓	✓	✓	✓
2	เชือกต้องการดอกไม้สีม่วงในมือ	✓	✓	✓	✓	✓
3	รักหลังราชบัลลังก์	✓	✓	✓	✓	✓
4	เป็นไทยต้องสู้	✓	✓	✓	✓	✓
5	หลอนชั่วเพราะชาย	✓	✓	✓	✓	✓
6	มารหัวใจ	✓	✓	✓	✓	✓
7	เมียน้อย	✓	✓	✓	✓	✓
8	มูมมิก	✓	✓	✓	✓	✓
9	กามวาสี	✓	✓	✓	✓	✓
10	รอยโครอยเกี่ยวบน	✓	✓	✓	✓	✓
11	สวรรค์คนยาก	✓	✓	✓	✓	✓
12	รักแท้	✓	✓	✓	✓	✓
13	เพื่อนแพง	✓	✓	✓	✓	✓
14	มัลลิกา	✓	✓	✓	✓	✓
15	อารมณ์	✓	✓	✓	✓	✓
16	หญิงฉาบผู้ชาย	✓	✓	✓	✓	✓
17	เรื่องขรรคมคา	✓	✓	✓	✓	✓
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓	✓	✓	✓	✓
19	นายแบกผู้ฆ่าตัวตาย	✓	✓	✓	✓	✓
20	ปัญญาแหละเป็นยอดอาวุธ	✓	✓	✓	✓	✓
21	ความฉลาดคือสิ่ง	✓	✓	✓	✓	✓

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ถ้อยคำและสำนวน				
		1	2	3	4	5
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	✓	✓	✓	✓	✓
23	รักและร้าง	✓	✓	✓	✓	✓
24	สนมพระจอมเกล้า	✓	✓	✓	✓	✓
25	เสือเก่ากับมหาควี	✓	✓	✓	✓	✓
26	ปฐมมาแห่งความรัก	✓	✓	✓	✓	✓
27	แม่หมายรังไม่เคยมีตัว	✓	✓	✓	✓	✓
	รวม	27	27	27	27	27

1. ไร้อรรถาธิบาย

2. ใช้สำนวนถูกต้องตามหลักภาษา

3. ใช้สำนวนเหมาะสมกับแนวคิดหรือช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องกำลังดำเนินอยู่

4. ใช้สำนวนที่อ่านเข้าใจง่าย

5. มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

ถ้อยคำและสำนวนที่ใช้ในเรื่องของ "ยาขอบ" เป็นเอกลักษณ์อันหนึ่งที่ส่งเสริมเรื่องของเขาให้เป็นที่นิยมอ่านกันอย่างแพร่หลายและส่งให้เรื่องของเขาขึ้นไปอยู่ในระดับยอดเยี่ยมของวงวรรณกรรมไทย คุณลักษณะด้านถ้อยคำและสำนวนของทุกเรื่องถูกต้องสมบูรณ์และไพเราะทั้งสิ้น เพราะได้ผ่านการกลั่นกรองมาแล้วอย่างดี

ตารางที่ 9 สัญลักษณ์ (Symbol)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	สัญลักษณ์	
		1	2
1	มะกะโท		
2	เชือกทองการดอกไม้สีม่วงในมือ		
3	รักหลังราชบัลลังก์	✓	✓
4	เป็นไทยทองสุ		
5	หลอนชั่วเพราะชาย		
6	มารหัวใจ	✓	
7	เมียน้อย	✓	
8	มูมมิด		
9	กามวาสี	✓	
10	รอยโครอยเกี่ยวน		
11	สวรรค์คนยาก		
12	รักแท้		
13	เพื่อนแพง		
14	มัลลิกา	✓	✓
15	อารมณ์		
16	หลังฉากผู้ชาย		
17	เรื่องธรรมดา	✓	
18	จดหมายเจ้าแก้ว		
19	นายแยมผู้มาตัวตาย		
20	ปัญญาทะเลเป็นขอกอวรุช		
21	ความฉลาดคือสิ่ง		

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	สัญลักษณ์	
		1	2
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า		
23	รักและร้าง		
24	สนมพระจอมเกล้า		✓
25	เชื้อเกากับมหาควี		
26	ปฐมมาแห่งความรัก		
27	แม่หม้ายซึ่งไม่เคยมีตัว		
รวม		6	3

1. สัญลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป

2. สัญลักษณ์ที่ผู้เขียนคิดขึ้นเองเพื่อใช้เฉพาะในเรื่องนั้น ๆ

ในเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" ปรากฏการใช้สัญลักษณ์น้อยมาก สัญลักษณ์ที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปมีเพียง 6 เรื่อง และสัญลักษณ์ที่คิดขึ้นเองเพื่อใช้เฉพาะในเรื่องนั้นมีเพียง 3 เรื่อง

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบ (Comparison)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	การเปรียบเทียบ		
		1	2	3
1	มะกะโท	✓	✓	✓
2	เชือกทองการคอกไม้สีม่วงในมือ			✓
3	รักหลังราชบัลลังก์	✓	✓	✓
4	เป็นไทยทองสุ	✓		✓
5	หลอนชั่วเพราะชาย	✓	✓	
6	มารหัวใจ	✓		✓
7	เมียน้อย	✓		
8	มูมมิด	✓	✓	
9	กามวาสี	✓	✓	
10	รอยโคจรอยเกี่ยว	✓	✓	
11	สวรรักษ์คนยาก	✓		✓
12	รักแท้	✓		
13	เพื่อนแพง	✓	✓	✓
14	บัลลังก์	✓	✓	✓
15	อารมณ์	✓	✓	
16	หลังจากผู้ชาย	✓	✓	
17	เรื่องธรรมดา	✓		
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓		
19	นายแค้นผู้สาวตัวตาย	✓		
20	ปัญญาแหละเป็นยอดอาวุธ	✓	✓	
21	ความฉลาดคือสิ่ง	✓	✓	

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	การเปรียบเทียบ		
		1	2	3
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	✓		
23	รักและร้าง	✓	✓	✓
24	สนมพระจอมเกล้า	✓		
25	เสื่อเกากับมหากวี	✓	✓	
26	ปฐมมาแห่งความรัก		✓	
27	แม่หมายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓		
	รวม	26	15	9

1. การเปรียบเทียบแบบอุปมา (Simile)

2. การเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ (Metaphor)

3. การเปรียบเทียบแบบอติพจน์ (Hyperbole)

"ยาขอบ" ใช้การเปรียบเทียบแบบอุปมามากที่สุดในเรื่องสั้นของเขา รองลงมาคือการเปรียบเทียบแบบอุปลักษณ์ และน้อยที่สุดคือการเปรียบเทียบแบบอติพจน์

ตารางที่ 11 การผกผัน (Irony)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	การผกผัน			
		1	2	3	4
1	มะกะโท		✓	✓	
2	เชือกทองการดอกไม้สีม่วงในมือ				
3	รักหลังราชบัลลังก์		✓	✓	
4	เป็นไทยต้องสู้				
5	หลอนชั่วเพราะชาย		✓		
6	มารหัวใจ		✓		
7	เมียน้อย			✓	
8	มุนมิด			✓	
9	กามวาสี				✓
10	รอยโครอยเกี่ยว				
11	สวรรค์คนยาก				
12	รักแท้	✓			
13	เพื่อนแพง		✓	✓	
14	มัลลิกา				
15	อารมณ์				
16	หลังนาผู้ชาย				
17	เรื่องธรรมดา				
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓			✓
19	นายแยมผู้มาตัวตาย		✓	✓	
20	ปัญญาแหละเป็นยอดอาวุธ		✓	✓	
21	ความฉลาดคือสิ่ง				

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	การผกผัน			
		1	2	3	4
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า				
23	รักและร้าย				
24	สนมพระจอมเกล้า				
25	เสื่อเกากั้มหากวี				
26	ปฐมาแห่งความรัก				
27	แม่หมายซึ่งไม่เคยมีตัว				
	รวม	2	9	7	2

1. การผกผันของคำพูด (Verbal Irony)
2. การผกผันของสถานการณ์ (Irony of Situation)
3. การผกผันของทัศนคติ (Irony of Attitude)
4. การผกผันของท่าทีการเขียน (Tonal Irony)

จากตารางที่ 11 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเรื่องสั้นที่มีอยู่ 27 เรื่อง แล้วจะเห็นได้ว่า "ยาขอบ" ยังใช้การผกผันในเรื่องของเขาบ่อย การผกผันของสถานการณ์มีเพียง 9 เรื่อง การผกผันของทัศนคติมีเพียง 6 เรื่อง การผกผันของคำพูดและการผกผันของท่าทีการเขียนมีเพียงอย่างละ 2 เรื่อง แต่การผกผันของท่าทีการเขียนซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุดกลับเป็นผลงานในการใช้การผกผันที่ถี่แค้นที่สุด

ตารางที่ 12 ภาวะขัดแย้ง (Conflict)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ภาวะขัดแย้ง										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	มะกะโท	✓		✓					✓			
2	เชือกของการคอกไม้สีม่วงในมือ		✓					✓	✓			
3	รักหลังราชบัลลังก์	✓		✓			✓		✓			
4	เป็นไทยของคู่	✓		✓			✓		✓			
5	หลอนชั่วเพราะชาย	✓		✓			✓				✓	
6	มารหัวใจ		✓	✓						✓		
7	เมียนอย		✓	✓				✓			✓	
8	มูมมิก	✓		✓					✓			
9	กามวาสี	✓	✓	✓				✓	✓	✓		
10	รอยโครอยเกวียน	✓		✓				✓	✓	✓		
11	สวรรค์คนยาก	✓		✓			✓	✓	✓			
12	รักแท้	✓		✓				✓		✓		
13	เพื่อนแพง	✓		✓				✓		✓		
14	มัลลิกา	✓		✓					✓			
15	อารมณ์	✓		✓				✓			✓	
16	หลังจากผู้ชาย	✓		✓								
17	เรื่องธรรมดา	✓		✓					✓			
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓		✓					✓			
19	นายแค้นผู้ฆ่าตัวตาย	✓		✓				✓	✓	✓		
20	ปัญญาทะเลเป็นยอกอวูช	✓		✓					✓			
21	ความฉลาดคือสิ่ง	✓		✓				✓			✓	

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ภาวะขัดแย้ง										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	✓		✓					✓			
23	รักและวาง	✓		✓			✓			✓		
24	สนมพระจอมเกล้า	✓		✓						✓	✓	
25	เสือเถากับหมาควี้	✓		✓								
26	ปฐมมาแห่งความรัก	✓		✓			✓		✓			
27	แม่หม้ายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓		✓								✓
	รวม	25	4	26	-	-	6	11	15	9	5	-

1. ผู้เขียนสร้างภาวะขัดแย้ง โดยดำเนินเรื่องไปตามลำดับตั้งแต่คนจนเกิดภาวะขัดแย้ง
2. ผู้เขียนเสนอข้อแกภาวะขัดแย้งก่อนแล้วจึงกล่าวถึงสาเหตุของการที่ทำให้เกิดภาวะขัดแย้งตามลำดับ
3. ภาวะขัดแย้งที่เกิดจากมนุษย์กับมนุษย์
4. ภาวะขัดแย้งที่เกิดจากมนุษย์กับสัตว์
5. ภาวะขัดแย้งที่เกิดจากมนุษย์กับธรรมชาติ
6. ภาวะขัดแย้งที่เกิดจากมนุษย์กับสภาพแวดล้อมหรือสังคม
7. ภาวะขัดแย้งที่เกิดจากภายในจิตใจของมนุษย์
8. ตัวเอกมีชัยชนะเหนือภาวะขัดแย้ง
9. ตัวเอกพ่ายแพ้แกภาวะขัดแย้ง
10. ตัวเอกมีชัยชนะเหนือภาวะขัดแย้งแต่ได้ผลไม่เป็นที่พอใจ
11. ตัวเอกแก้ไขภาวะขัดแย้งไม่ได้

เรื่องสั้นของ "ยาขอบ" ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของภาวะขัดแย้งที่เกิดจากมนุษย์กับมนุษย์ภาวะขัดแย้งที่เกิดจากมนุษย์กับสัตว์และมนุษย์กับธรรมชาติไม่มีเลยการสร้างภาวะขัดแย้งในเรื่องของเขาก็นิยมสร้าง โดยดำเนินเรื่องไปตามลำดับตั้งแต่คนจนเกิดภาวะขัดแย้ง

ตารางที่ 13 จุดสำคัญของเรื่อง (Climax)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	จุดสำคัญของเรื่อง			
		1	2	3	4
1.	มะกะโท	✓			✓
2.	เชอทองการคอกไม้สีม่วงในมือ		✓		
3.	รักหลังราชบัลลังก์	✓		✓	
4.	เป็นไทยคองสุ	✓		✓	
5.	หลอนชั่วเพราะชาย	✓			✓
6.	มารหัวใจ	✓			✓
7.	เมียน้อย	✓			✓
8.	มูมมี้ค	✓			✓
9.	กามวาสี	✓		✓	
10.	รอยโคจรอยเกวียน	✓			✓
11.	ศวรศักดิ์คนยาก		✓		
12.	รักแท้	✓			✓
13.	เพื่อนแพง	✓			✓
14.	มัลลิกา	✓		✓	
15.	อารมณ์	✓			✓
16.	หลังจากผู้ชาย	✓		✓	
17.	เรื่องธรรมดา		✓		
18.	จดหมายเจ้าแก้ว		✓		
19.	นายแยกผู้ฆ่าตัวตาย	✓			✓
20.	ปัญญาหตะเป็นยอกอาวูธ	✓		✓	

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	จุดสำคัญของเรื่อง			
		1	2	3	4
21.	ความฉลาดคือสิ่ง	✓			✓
22.	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า		✓		
23.	รักและร้าง	✓			✓
24.	สนมพระจอมเกล้า	✓			✓
25.	เสือเก่ากับมหากวี	✓			✓
26.	ปฐมแห่งความรัก		✓		
27.	แม่หม้ายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓			✓
	รวม	21	6	6	15

1. เหมาะสมกับโครงเรื่อง เป็นส่วนส่งเสริมให้เรื่องตื่นเต้นยิ่งขึ้น
 2. ไม่มีจุดสำคัญของเรื่อง
 3. จุดสำคัญของเรื่องเกิดขึ้นโดยเป็นไปตามความคาดหมายของผู้อ่าน
 4. จุดสำคัญของเรื่องเกิดขึ้นโดยผู้อ่านไม่ได้คาดหมายว่าจะเป็นอย่างนั้น
- จากผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" 27 เรื่อง มี 6 เรื่อง ที่ไม่มีจุดสำคัญของเรื่อง มี 21 เรื่องที่มีจุดสำคัญของเรื่องและเหมาะสมกับโครงเรื่อง เป็นส่วนส่งเสริมให้เรื่องตื่นเต้นยิ่งขึ้น

ตารางที่ 14 ตอนจบ (Ending)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ตอนจบ					
		1	2	3	4	5	6
1.	มะกะโท					✓	
2.	เชือกทองการคอกไม้สีม่วงในมือ		✓				
3.	รักหลังราชบัลลังก์					✓	
4.	เป็นไทยทองสุ					✓	
5.	หลอนชั่วเพราะชาย		✓				
6.	มารหัวใจ				✓		
7.	เมียน้อย		✓				
8.	มูมมีค					✓	
9.	กามวาสี				✓		
10.	รอยโคจรอยเกวียน				✓		
11.	สวรรค์คนยาก						✓
12.	รักแท้						✓
13.	เพื่อนแพง						
14.	มัสสิกา					✓	
15.	อารมณ						✓
16.	หลังฉากผู้ชาย		✓				
17.	เรื่องธรรมดา		✓				
18.	จดหมายเจ้าแก้ว						✓
19.	นายแค้นผู้ชายตัวตาย			✓		✓	
20.	ปัญญาทะเลเป็นยอดอาวุธ			✓			

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ตอนจบ					
		1	2	3	4	5	6
21.	ความฉลาดคือสิ่ง		✓				
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า						✓
23	รักและวาง				✓		
24	สนมพระจอมเกล้า				✓		
25	เสือเถากับมหาควี	✓					
26.	ปฐมมาแห่งความรัก						✓
27.	แม่หมายซึ่งไม่เคยมีตัว				✓		
	รวม	3	6	-	8	5	6

1. จบแบบธรรมดา
2. จบแบบไม่คาดฝัน (Surprise Ending)
3. จบแบบบิดเบือนจากข้อมูลเท็จจริง ที่ผู้เขียนให้แก่อ่าน (Twist Ending)
4. จบแบบโศกนาฏกรรม
5. จบแบบสุขนานาฏกรรม
6. จบแบบให้ข้อคิดอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งผู้อ่านต้องใช้จินตนาการของตนเอง

ในตอนจบ

จากตารางที่ 14 จะสังเกตได้ว่าเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" ส่วนใหญ่จบแบบโศกนาฏกรรม รองลงมาคือจบแบบไม่คาดฝัน และจบแบบให้ข้อคิดอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งผู้อ่านต้องใช้จินตนาการของตนเองในตอนจบ รองลงมาอีกคือจบแบบสุขนานาฏกรรม และน้อยที่สุดคือจบแบบธรรมดา

ตารางที่ 15 ความประทับใจของผู้อ่าน

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ความประทับใจของผู้อ่าน					
		1	2	3	4	5	6
1	มะกะโท			✓			
2	เชอทองการคอกไม้สีม่วงในมือ				✓	✓	
3.	รักหลังราชบัลลังก์			✓			
4.	เป็นไทยต้องสู้					✓	
5	หลอนชั่วเพราะชาย			✓		✓	
6	มารหัวใจ						✓
7.	เมียน้อย			✓			
8	มูมมี้ค				✓	✓	
9	กามวาสี						✓
10.	รอยโคจรอยเกี่ยว						✓
11.	สวรค์คนยาก			✓		✓	
12.	รักแท้						✓
13.	เพื่อนแพง			✓			✓
14.	มัลลิกา				✓	✓	
15.	อารมณ์						✓
16	หลังจากผู้ชาย			✓	✓	✓	
17.	เรื่องธรรมดา				✓	✓	
18	จดหมายเจ้าแก้ว			✓			
19.	นายแฉกผู้ฆ่าตัวตาย	✓	✓	✓			✓
20.	ปัญหาทะเลเป็นยอดอาวุธ			✓			

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ความประทับใจของผู้อ่าน					
		1	2	3	4	5	6
21	ความฉลาดที่อึ้ง		✓	✓		✓	
22.	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า			✓			
23.	รักและร้าย			✓			✓
24	สนมพระจอมเกล้า	✓	✓				✓
25.	เสือเก่ากับมหากวี				✓	✓	
26.	ปฐมแห่งความรัก			✓		✓	
27.	แม่หมายซึ่งไม่เคยมีตัว						✓
	รวม	2	3	14	6	11	10

1. เมื่อผู้อ่านอ่านจบแล้ว เกิดอารมณ์สยดสยอง

2. เมื่อผู้อ่านอ่านจบแล้ว เกิดอารมณ์ตื่นเต้น

3. เมื่อผู้อ่านอ่านจบแล้ว เกิดอารมณ์แปลกใหม่

4. เมื่อผู้อ่านอ่านจบแล้ว เกิดอารมณ์เป็นสุขยินดี

5. เมื่อผู้อ่านอ่านจบแล้ว เกิดอารมณ์พึงพอใจ

6. เมื่อผู้อ่านอ่านจบแล้ว เกิดอารมณ์โทกเศร้า

ความประทับใจของผู้อ่านเมื่ออ่านเรื่องสั้นของ"ยาขอบ"จบแล้ว เรื่องส่วนใหญ่จะทำให้เกิดอารมณ์แปลกใหม่ มีเรื่องี่อ่านแล้วทำให้เกิดอารมณ์สยดสยองน้อยที่สุด

2. ค่านทัศนคติและมโนธรรม (The Attitude and Value Component)
ตารางที่ 16

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ค่านทัศนคติและมโนธรรม						
		1	2	3	4	5	6	7
1.	มะกะโท	✓	✓	✓				✓
2.	เชือกต้องการดอกไม้สีม่วงในมือ	✓	✓					
3.	รักหลังราชบัลลังก์	✓	✓			✓		
4.	เป็นไทยต้องสู้	✓	✓			✓		✓
5.	หลอนชั่วเพราะชาย	✓	✓		✓	✓	✓	
6.	มารหัวใจ	✓	✓				✓	
7.	เมียน้อย	✓	✓			✓		
8.	มุมมิก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
9.	กามวาสี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10.	รอยโกรธรอยแค้น	✓	✓		✓	✓		
11.	สวรรค์คนยาก	✓	✓			✓		
12.	รักแท้	✓	✓	✓		✓	✓	
13.	เพื่อนแพง	✓	✓			✓		
14.	มัดลิกา	✓	✓			✓	✓	
15.	อารมณ์	✓	✓			✓	✓	
16.	หลังจากผู้ชาย	✓	✓	✓	✓	✓		
17.	เรื่องธรรมดา	✓	✓	✓		✓	✓	✓
18.	จดหมายเจ้าแก้ว	✓	✓			✓		
19.	นายแค้นผู้ฆ่าตัวตาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
20.	ปัญญาทะเลเป็นยอดอาวุธ	✓	✓			✓		

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ด้านทัศนคติและมโนธรรม						
		1	2	3	4	5	6	7
21.	ความฉลาดคือสิ่ง	✓	✓		✓	✓		
22.	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	✓	✓			✓		
23.	รักและร้าง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
24.	สนมพระจอมเกล้า	✓	✓	✓	✓	✓		✓
25.	เสียใจกับมหากวี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
26.	ปฐมมาแห่งความรัก	✓	✓			✓		
27.	แม่หมายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	รวม	27	27	11	11	24	12	7

1. ให้ความจรรโลงใจ (Inspiration)
2. ให้ความเพลิดเพลิน (Recreation)
3. มีส่วนในการรักษา สร้าง และส่งเสริมวัฒนธรรม
4. ให้นำแนวทางในการปรับปรุงบุคลิกภาพ
5. ก่อให้เกิดจินตนาการ
6. ก่อให้เกิดความประทับใจในด้านศีลธรรมจรรยา
7. กระตุ้นให้เกิดมีความรับผิดชอบต่อสังคม

เรื่องสั้นของ "ยาขอบ" ทุกเรื่องให้ทั้งความจรรโลงใจและความเพลิดเพลิน
 แก่ผู้อ่านอย่างดียิ่ง และส่วนใหญ่ก่อให้เกิดจินตนาการ

3. ด้านประเพณีปัญญา (The Intellectual Component)

ตารางที่ 17

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ด้านประเพณีปัญญา						
		1	2	3	4	5	6	7
1	มะกะโท	✓		✓	✓		✓	
2	เชตถองการคอกไม้สีม่วงในมือ	✓					✓	✓
3	รักหลังราชบัลลังก์	✓		✓	✓	✓	✓	✓
4	เป็นไทยต้องสู้	✓		✓	✓	✓	✓	✓
5	หลอนชั่วเพราะชาย	✓	✓		✓	✓	✓	✓
6	มารหัวใจ	✓			✓	✓	✓	✓
7	เมียน้อย	✓	✓			✓	✓	✓
8	มูมมี้ค	✓	✓		✓	✓	✓	✓
9	กามวาสี	✓	✓			✓	✓	✓
10	รอยโครอยเดวียน	✓				✓	✓	✓
11	สวรรคคนยาก	✓	✓			✓	✓	✓
12	รักแท้	✓	✓		✓	✓	✓	✓
13	เพื่อนแพง	✓	✓		✓	✓	✓	✓
14	มัลลิกา	✓	✓		✓	✓	✓	✓
15	อารมณ์	✓	✓		✓	✓	✓	✓
16	หลังจากผู้ชาย	✓	✓		✓	✓	✓	✓
17	เรื่องธรรมดา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
18	จดหมายเจ้าแก้ว	✓	✓			✓	✓	✓
19	นายแฉะผู้ฆ่าตัวตาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
20	ปัญญาแหละเป็นยอดอาวุธ	✓		✓	✓	✓	✓	

ลำดับ	ชื่อเรื่อง	ค่านประเทืองปัญญา						
		1	2	3	4	5	6	7
21.	ความฉลาดคือสิ่ง	✓	✓		✓	✓	✓	
22.	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	✓		✓	✓	✓	✓	
23.	รักและร้าง	✓	✓		✓	✓	✓	
24.	สนมพระจอมเกล้า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
25.	เสือเถากับมหาควี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
26.	ปฐมมาแห่งความรัก	✓		✓	✓	✓	✓	✓
27.	แม่หม้ายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓				✓	✓	✓
	รวม	27	17	9	20	25	27	22

1. ช่วยสร้างสรรค์ในเชิงปัญญาความคิด
2. มีส่วนสร้างสรรค์ในเชิงการกระทำหรือเชิงการปฏิบัติ
3. เกิดความรู้ที่แทรกในเรื่องสั้นก่อให้เกิดความอยากรู้อยากศึกษาค้นคว้าต่อไป
4. ให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ บางประการแก่ผู้อ่าน
5. ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่ผู้อ่านอย่างกว้างขวาง
6. แสดงคติหรือแนวคิดของตนตามที่เห็นดีเห็นงาม
7. มีนภาพ (Originality)

คุณลักษณะเด่นในค่านประเทืองปัญญาของเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" คือ หลังจากอ่านจบแล้วผู้อ่านจะใคร่รับรสของเรื่องจนไม่สามารถห้ามการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางได้ และข้อดีเด่นอีกประการหนึ่งก็คือ ทุกเรื่องมีส่วนช่วยสร้างสรรค์ในเชิงปัญญาความคิด

ตารางที่ 18 คำนลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ (Format and
Typographical Design)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	คำนลักษณะรูปเล่มและ คุณภาพของการพิมพ์					
		1	2	3	4	5	6
1.	มะกะโท	✓	✓		✓	✓	✓
2.	เชอต้องการคอกไม้สีม่วงในเมื่อ	✓	✓		✓	✓	✓
3.	รักหลังราชบัลลังก์	✓	✓		✓	✓	✓
4.	เป็นไทยต้องสู้	✓	✓		✓	✓	✓
5.	หลอนชั่วเพราะชาย	✓	✓		✓	✓	✓
6.	มารหัวใจ	✓	✓		✓	✓	✓
7.	เขี้ยว	✓	✓		✓	✓	✓
8.	มูมมิด	✓	✓		✓	✓	✓
9.	กามวาดี	✓	✓		✓	✓	✓
10.	รอยโครอยเกวียน	✓	✓		✓	✓	✓
11.	สวรงค์คนยาก	✓	✓		✓	✓	✓
12.	รักแท้	✓	✓		✓	✓	✓
13.	เพื่อนแพง	✓	✓		✓	✓	✓
14.	มัลลิกา	✓	✓		✓	✓	✓
15.	อารมณ์	✓	✓		✓	✓	✓
16.	หลังฉากผู้ชาย	✓	✓		✓	✓	✓
17.	เรื่องธรรมดา	✓	✓		✓	✓	✓
18.	จดหมายเจ้าแก้ว	✓	✓		✓	✓	✓
19.	นายแยมผู้ฆ่าตัวตาย	✓	✓		✓	✓	✓

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ค่านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์					
		1	2	3	4	5	6
20.	ปัญญาแห่ละเป็นยอคอรุช	✓	✓		✓	✓	✓
21.	ความฉลาดคือนิ่ง	✓	✓		✓	✓	✓
22.	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	✓	✓		✓	✓	✓
23.	รักและร้าง	✓	✓		✓	✓	✓
24.	สนมพระจอมเกล้า	✓	✓		✓	✓	✓
25.	เสือเกากับมหากวี	✓	✓		✓	✓	✓
26.	ปฐมมาแห่งความรัก	✓	✓		✓	✓	✓
27.	แม่หมายซึ่งไม่เคยมีตัว	✓	✓		✓	✓	✓
	รวม	27	27	-	27	27	27

1. ตัวอักษร และการพิมพ์ทั่วไปถูกต้องและชัดเจน
2. การจัดแบ่งเนื้อที่ การวางรูปหน้ากระดาษ ตลอดจนภาพปกมีศิลปะ
3. ภาพประกอบชัดเจนดี
4. การเย็บเล่มแข็งแรง ทนทานดี
5. รูปเล่มกะทัดรัด สะดวกแก่การหยิบใช้
6. สำนักพิมพ์ที่รับผิดชอบชื่อเสียงควรแก่การเชื่อถือ

คุณลักษณะค่านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ทุกเรื่องมีคุณภาพ ถูกต้องตามเกณฑ์ แต่ไม่ปรากฏว่าเรื่องสั้นเรื่องโคของ "ยาขอบ" มีภาพประกอบสอดแทรกอยู่เลย

หลังจากวิเคราะห์คุณลักษณะผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" ในด้านต่าง ๆ คือ ด้านลักษณะการประพันธ์ ด้านทัศนคติและมโนธรรม ด้านประเพณีองปัญญา และด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์แล้ว ผู้วิจัยก็ได้นำ ผลงานเรื่องสั้นทั้งหมดมาประเมินคุณค่าเพื่อจัดระดับ คุณภาพตามคุณลักษณะต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะการประพันธ์ ด้านทัศนคติและมโนธรรม ด้านประเพณีองปัญญา และด้านลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์ เพื่อเป็นเกณฑ์ในการที่บรรณารักษ์จะได้ ไข้พิจารณาเลือกซื้อผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" เข้าห้องสมุด นอกจากนั้นมาตราส่วนประมาณค่าอันนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อบรรณารักษ์ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ที่จะนำไปเป็นหลักในการพิจารณาจัดระดับคุณภาพผลงาน ประเภทเรื่องสั้นของนักเขียนคนอื่น ๆ ใ้ อีกด้วย ประโยชน์ที่จะได้รับอีกประการหนึ่งก็ คือ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจผลงานวรรณกรรมของ "ยาขอบ" จะได้อรรถาธิบายละเอียดเกี่ยวกับคุณภาพของคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วของผลงานวรรณกรรม ประเภทเรื่องสั้นของเขาที่ยิ่งขึ้น

ตารางที่ 19 แสดงผลการประเมินคุณค่าเพื่อจัดระดับคุณภาพผลงาน
วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ"

เลขที่	ชื่อเรื่อง	ค่าลักษณะการประพันธ์			ค่าทัศนคติและมโนธรรม		
		\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ
1	มะกะโท	3.266	0.928	กอนข้างคิ	2.428	1.049	พอใจ
2	เชือกทองการกอบไม้สีม่วง	2.866	1.024	กอนข้างคิ	1.857	1.355	พอใจ
3	เป็นไทยทองสุ	3.866	0.956	คิ	3.0	1.511	กอนข้างคิ
4	รักหลังราชบัลลังก์	4.466	0.498	คิ	2.714	1.984	กอนข้างคิ
5	พลอนข้าวเพราะชาย	3.933	0.853	คิ	3.142	1.456	กอนข้างคิ
6	มารหัวใจ	4.466	0.618	คิ	3.142	1.884	กอนข้างคิ
7	เมียน้อย	4.533	0.498	คิ	2.714	2.373	กอนข้างคิ
8	มุ่มมิก	4.666	1.011	คิเยี่ยม	4.857	0.349	คิเยี่ยม
9	กามวาสี	4.8	0.4	คิเยี่ยม	4.714	0.451	คิเยี่ยม
10	รอยโกรอยเกรียน	4.4	1.356	คิ	3.142	1.884	กอนข้างคิ
11	สุวรรณคณยาก	3.4	1.083	กอนข้างคิ	2.285	1.484	พอใจ
12	รักแท้	4.533	1.024	คิ	3.857	1.807	คิ
13	เพื่อนแพง	4.666	1.011	คิเยี่ยม	2.714	1.979	กอนข้างคิ
14	มัลลิกา	3.733	0.928	คิ	2.571	1.399	กอนข้างคิ
15	อารมณ์	3.6	1.083	คิ	2.714	1.484	กอนข้างคิ
16	หลังจากผู้ชาย	4.533	1.117	คิ	3.714	1.749	คิ
17	เรื่องธรรมดา	3.333	1.074	กอนข้างคิ	3.428	1.049	กอนข้างคิ
18	จดหมายเจ้าแก้ว	4.2	1.326	คิ	2.714	1.979	กอนข้างคิ
19	นายแฉ็คผู้ฆ่าตัวตาย	4.6	1.171	คิเยี่ยม	4.587	0.349	คิเยี่ยม

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	คุณลักษณะการประพันธ์			งานทัศนคติและมโนธรรม		
		\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
20	ปัญญาแหละเป็นยอดอาวุธ	3.769	1.219	ดี	2.142	1.355	พอใช้
21	ความฉลาดก็อึ้ง	3.466	1.007	ค่อนข้างดี	2.571	1.359	ค่อนข้างดี
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	3.133	1.146	ค่อนข้างดี	2.285	1.484	พอใช้
23	รักและร้าย	4.666	0.471	ดีเยี่ยม	4.0	0.926	ดี
24	สนมพระจอมเกล้า	4.533	1.024	ดี	4.142	1.355	ดี
25	เสือเถากับหมาทากวี	3.466	0.805	ค่อนข้างดี	3.428	1.049	ค่อนข้างดี
26	ปฐมาแห่งความรัก	3.666	1.135	ดี	2.285	1.484	พอใช้
27	แม่หมายซึ่งไม่เคยมีตัว	4.250	1.299	ดี	4.428	0.494	ดี

ตารางที่ 19 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อเรื่อง	งานประเพณีมัจฉา			งานลักษณะรูปเล่มและคุณภาพของการพิมพ์		
		X	S.D.	แปลความ	X	S.D.	แปลความ
1	มะกะโท	3.285	1.484	คอนข้างดี	4.0	2.748	ค
2	เชอตองการคอกไม้สีม่วง	2.428	1.678	พอไซ	3.833	1.343	ค
3	เป็นไทยตองสู	3.428	1.178	คอนข้างดี	3.833	1.343	ค
4	รักหลังราชบัลลังก์	4.285	1.385	ดี	3.833	1.343	ค
5	หลอนหัวเพราะชาย	2.2	1.652	พอไซ	3.833	1.343	ค
6	มารหัวใจ	3.428	1.590	คอนข้างดี	3.833	1.343	ค
7	เมียนอย	3.142	1.355	คอนข้างดี	3.833	1.343	ค
8	มมมิด	4.142	1.456	ค	3.833	1.343	ค
9	กามวาสี	3.857	1.807	ค	3.833	1.343	ค
10	รอยโครอยเกวียน	3.714	1.807	ค	3.833	1.343	ค
11	สวรรค์คนยาก	3.285	1.577	คอนข้างดี	3.833	1.343	ค
12	รักแท้	4.0	1.414	ค	3.833	1.343	ค
13	เพื่อนแพง	3.857	1.355	ค	3.833	1.343	ค
14	มดลิกา	3.285	1.030	คอนข้างดี	3.833	1.343	ค
15	อารมณ์	3.714	1.160	ค	3.833	1.343	ค
16	หลังฉากผู้ชาย	4.428	1.399	ค	3.833	1.343	ค
17	เรื่องธรรมดา	3.714	0.451	ค	3.833	1.343	ค
18	จดหมายเจ้าแก้ว	3.285	1.484	คอนข้างดี	3.833	1.343	ค
19	นายเย็ดผู้ชายตัวตาย	4.571	0.494	ดีเยี่ยม	3.833	1.343	ค

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อเรื่อง	ค่าประเทืองปัญญา			ค่าลักษณะรูปเดิม และ คุณภาพของการพิมพ์		
		\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ
20	ปัญหาทะเลเป็นยอคอวูฐ	3.142	1.355	กอนข้างดี	3.833	1.343	ดี
21	ความฉลาดที่หนึ่ง	3.0	1.309	กอนข้างดี	3.833	1.343	ดี
22	อย่าเชื่อคนที่เพียงหน้า	3.142	1.355	กอนข้างดี	3.833	1.343	ดี
23	รักและร้าง	3.142	1.551	กอนข้างดี	3.833	1.343	ดี
24	สนมพระจอมเกล้า	4.714	0.451	ดีเยี่ยม	3.833	1.343	ดี
25	เลือดเก่ากับมหากวี	3.285	1.484	กอนข้างดี	3.833	1.343	ดี
26	ปฐมแห่งความรัก	2.857	1.245	กอนข้างดี	3.833	1.343	ดี
27	แม่หม้ายซึ่งไม่เคยมีตัว	3.142	1.804	กอนข้างดี	3.833	1.343	ดี

การอภิปรายผลการประเมินคุณค่าเพื่อจัดระดับคุณภาพผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น

จากการประเมินคุณค่าเพื่อจัดระดับคุณภาพผลงานวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นของ "ยาขอบ" ปรากฏว่า คุณภาพของคุณลักษณะของผลงานของเขาในทุกด้านตามตารางที่แสดง ส่วนใหญ่จัดอยู่ในเกณฑ์ดีและกอนข้างดี เรื่องที่จัดอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม ค่านลักษณะการประพันธ์ มี 5 เรื่อง คือ มุมมืด กามวาสี เพื่อนแพง นายแฉกผู้ฆ่าตัวตาย รักและร้าง จัดอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยมก้านทัศนคติและมโนธรรม มี 3 เรื่อง คือ มุมมืด กามวาสี และ นายแฉกผู้ฆ่าตัวตาย จัดอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยมค่านประเทืองปัญญา มี 2 เรื่อง คือ นายแฉกผู้ฆ่าตัวตาย และ สนมพระจอมเกล้า คุณลักษณะค่านรูปเดิม และคุณภาพของการพิมพ์ จัดอยู่ในเกณฑ์ดีทุกเรื่อง